

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงเปรียบเทียบพัฒนาการด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษาประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์บริบทที่เป็นปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ระหว่าง ค.ศ. 1980-2013 (2) วิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่สำคัญของประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ระหว่าง ค.ศ. 1980-2013 (3) วิเคราะห์กลไกขับเคลื่อนการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาไปใช้จนประสบความสำเร็จและผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศจากการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาไปใช้ของประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ระหว่าง ค.ศ. 1980-2013 (4) เพื่อสังเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษา ปัจจัยและเงื่อนไขและกลไกขับเคลื่อนที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย กับประเทศไทย (5) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาในการปฏิรูปการศึกษาสำหรับประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ และแนวทางการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า นโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่สำคัญในรอบ 3 ทศวรรษของประเทศเวียดนาม นโยบายการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ และการส่งเสริมให้ทุกคนได้รับการศึกษาโดยผ่านแผนการศึกษาเพื่อปวงชนปี 1990-2000 และแผนปฏิบัติการการศึกษาเพื่อปวงชนแห่งชาติ ปี 2003-2015 ส่วนมาเลเซีย คือนโยบายการพัฒนาครู และการสร้างอัตลักษณ์ผ่านระบบการศึกษา และอินโดนีเซียคือการส่งเสริมให้ทุกคนในประเทศเข้าถึงการศึกษาทุกระดับอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ระดับท้องถิ่น องค์กร และชุมชน ตามแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยนโยบาย “Education for All” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2003 และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะยาว ค.ศ. 2005 – 2025 โดยทั้งสามประเทศมีนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาดังกล่าวเพื่อตอบรับกับวิสัยทัศน์การกำหนดนโยบายในการพัฒนาประเทศทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวเพื่อการก้าวสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังที่เวียดนามกำหนดนโยบายโดย เหม่ย (Doi Moi) มาเลเซีย คือ นโยบายวิสัยทัศน์ 2020 และอินโดนีเซีย คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจอินโดนีเซีย ค.ศ. 2011 – 2025 การสังเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยเงื่อนไขและกลไกที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่สำคัญ พบว่ามีปัจจัยเงื่อนไขและกลไกที่สำคัญที่เป็นจุดร่วมกันของทั้งประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย คือ การมีนโยบายการศึกษาที่มีความต่อเนื่อง และเป็นแผนระยะยาว สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ การมี

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินนโยบายด้านการศึกษาโดยเฉพาะ การมีระบบการเมืองที่มั่นคง และการมีผู้นำและผู้บริหารประเทศที่มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาอย่างชัดเจน และการมีมาตรการส่งเสริมความร่วมมือกับเครือข่ายในการจัดการและสนับสนุนการศึกษา

ซึ่งจากการศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของทั้งสามประเทศและประเทศไทย จึงมีข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาในการปฏิรูปการศึกษาสำหรับประเทศไทย ดังนี้ คือ นโยบายการพัฒนาและติดตามผลการใช้นโยบายการศึกษา นโยบายด้านนโยบายด้านการพัฒนาครู นโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา นโยบายการสร้างควมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และนโยบายการวัดและประเมินผลการศึกษา

Abstract

The comparative study on education policies and strategies in ASEAN member countries: case studies on Vietnam, Malaysia and Indonesia aims to: i) analyze contexts, history, development paradigms, society, culture, politics, related dynamics, factors affecting education policies and strategies and ways to develop education policies and strategies in Vietnam, Malaysia and Indonesia in three decades; ii) analyze major policies and strategies on education in Vietnam, Malaysia and Indonesia in three decades; iii) study factors for successful implementation of policies and strategies on education as well as implementation outcome of education policies and strategies on the country development in Vietnam, Malaysia and Indonesia in three decades; iv) compare policies and strategies on education and also to synthesize factors, conditions and key success drivers of the policies and strategies on education in Vietnam, Malaysia, Indonesia and Thailand; and v) propose potential policies and strategies on education for education reform in Thailand. The research instruments include document analysis forms, interview forms and group discussions.

The study results suggest that Vietnamese policies and strategies on education in three decades focus on support given to learners with special capabilities as well as education promotion allowing people to access education under the 1990 – 2000 public education plan and the 2003 – 2015 national education operation plan. Meanwhile, Malaysian education emphasizes policies on teacher development and creation of identities through the education system. Indonesia focuses on ensuring that all of its citizens can access high quality education at all levels. Indonesian education is decentralized to local, organization and community levels, based on the “Education for All” national scheme, 2003 National Education Act, and 2005-2025 Long-term Education Plan. All three countries draft education policies and strategies in response to their long-term visions on policies for economic and social development in a bid to become developed countries. Vietnam implements its Doi Moi policy while Malaysia uses 2020 Vision and Indonesia follows Indonesian Education Development Plan 2011 – 2025. Regarding the synthesis and comparison of factors, conditions and mechanisms driving policies and strategies, the education policies in Vietnam, Malaysia and Indonesia, the three countries share some

similarities. For instance, their education policies are practical and continue for a long time. In addition, specific agencies are particularly assigned to implement national education policies. Also, the three countries are all politically stable and their leaders' visions on education are clearly expressed. Finally, all these countries also have measures to support partnership corporation for education support and management.

Following the comparative study on education policies and strategies in the aforementioned three countries and Thailand, several education policies and strategies are proposed for education reform in Thailand: i) the policy for development and follow up the result of implementation the educational policy which the strategy is developing quality, effectiveness and equity of basic education; ii) the policy for quality development of teacher; iii) the policy for educational decentralization; iv) the policy for accountability enhancement in educational management; v) the policy for educational measurement and evaluation.